
Strategie podpory cizinců po nástupu do školy Hodnocení žáků cizinců

Schéma přípravy na příchod nového žáka – cizince do školy

CO JE DOBRÉ MÍT NACHYSTÁNO, NEŽ PŘIJDE DÍTĚ CIZINEC DO ŠKOLY:

1. Určit zodpovědnou osobu za integraci cizinců (případně žáků se SVP) ve škole – **koordinátora pro integraci cizinců**.
  - Funguje jako prostředník mezi všemi zúčastněnými stranami, koordinuje všechny kroky směřující k bezproblémovému zařazení žáka cizince do vzdělávacího procesu a podporuje odstraňování bariér jazykových i výukových.
  - Koordinátor integrace cizinců, stejně jako výchovný poradce, může mít pro svou práci, která je podle vyhlášky č. 412/2006 specializovanou činností, k dispozici až tři hodiny z úvazku.
2. **Soubor důležitých informací v mateřském jazyce pro žáka a rodiče.**
  - Měl by obsahovat např. systém vzdělávání u nás, informace o škole, povinnosti rodičů a žáků vůči škole, konzultační hodiny, plán školy, kontakt na důležité osoby, slovníček důležitých pojmů apod.
  - Vzory dopisů v několika jazykových mutacích – jsou dostupné na: <http://www.inkluzivniskola.cz/organizace-integrace-cizincu/cestina>

PŘI PŘIJETÍ ŽÁKA CIZINCE:

1. **Co mě zajímá?**
  - Pro přijetí není nutné vědět status cizince.
  - Co se týká vzdělávání v ZŠ, práva a povinnosti mají všichni stejná bez rozdílu. Rozdílné statuty jsou následně důležité vědět pro školu, např. když si žádá o finanční podporu z rozvojových či jiných grantů MŠMT, aj. Více na: <http://www.inkluzivniskola.cz/organizace-integrace-cizincu/prijeti-do-skoly>
  - Dle novely školského zákona (zákon č. 343/2007 Sb. základní školy při přijímání dětí cizinců již nemají právo posuzovat oprávněnost jejich pobytu na území naší republiky.
  - Z veřejného zdravotního pojištění jsou ze zákona pojištěny všechny osoby, které mají na území ČR trvalý pobyt, tedy i cizinci s trvalým pobytem a jejich rodinní příslušníci, dále děti občanů jiného členského státu EU, EHP a Švýcarska, kteří jsou zde zaměstnání,

Strategie podpory cizinců po nástupu do školy

Hodnocení žáků cizinců

případně pracují jako OSVČ. Dále jsou účastníky veřejného zdravotního pojištění také děti azylantů, žadatelů o azyl a cizinců požívajících dočasné ochrany. Ostatní cizinci ani jejich děti nejsou účastníky veřejného zdravotního pojištění a jsou tedy odkázáni na komerční pojištění, které je většinou pro rodiny s dětmi neúnosně drahé. Proto se může stát, že žáci navštěvující vaši školu nebudou mít zdravotní pojištění. To je důležité vědět zejména kvůli úrazům ve škole, ale i při cestě na školu v přírodě, případně jiné akce mimo školu.

2. Přijímací pohovor:

- Vedení školy, koordinátor, případně výchovný poradce, žák a jeho zákonný zástupce, případně tlumočnick.
- Získání informací – např.: Jak správně vyslovovat jméno, který způsob komunikace (písemná, verbální) bude nejefektivnější, jaký jazyk zvolit při komunikaci, předchozí vzdělávání dítěte, jak se mluví doma, zdravotní obtíže, aj. více viz <http://www.inkluzivniskola.cz/organizace-integrace-cizincu/informace-od-rodicu>
- Je důležité sdělit, k čemu primárně získáváme informace – Tyto informace je důležité znát, protože schopnost dítěte adaptovat se na odlišné školní prostředí je jedním z důležitých faktorů ovlivňující integraci. Navíc by škola měla na základě těchto informací připravit plán začleňování žáka do výuky, případně naplánovat výuku češtiny jako cizího jazyka.
- Prvotní ohodnocení znalostí nově příchozího žáka – stěžejní je určitě zjistit úroveň češtiny, z důvodu komunikace se žákem a také pro nastavení nezbytné jazykové podpory. S novelou ŠZ od září 2016 je neznalost češtiny objektivní speciální vzdělávací potřebou, která vyžaduje vyrovnávací opatření, škola uplatňuje podporu v 1. stupni a zároveň doporučuje rodičům bezodkladně navštívit ŠPZ.
- Úroveň znalostí češtiny může být (vedle věku) stěžejní při rozhodování, do jakého ročníku dítě zařadit, ale v žádném případě se nejedná o definitivní soud nad jeho znalostmi a podklad pro vymezení speciálních vzdělávacích potřeb. Je možno využít jednoduchých dotazníků z českého jazyka a matematiky, dostupné na: <http://www.inkluzivniskola.cz/organizace-integrace-cizincu/uvodni-zjisteni-znalosti>

Strategie podpory cizinců po nástupu do školy Hodnocení žáků cizinců

ZJIŠŤOVÁNÍ ZNALOSTÍ ŽÁKA:

1. **Audit dovedností:**

- Třídní učitel nebo koordinátor, ale zapojeni jsou všichni pedagogové, kteří se s novým žákem ve škole setkávají.
- Jde o dlouhodobý proces, který následuje v období přibližně čtyř až pěti týdnů po nástupu do školy, jinými slovy se jedná o diagnostiku vzdělávacích potřeb, více viz: <http://www.inkluzivniskola.cz/organizace-integrace-cizincu/metody-auditu>. Pomáhá učitelům zjistit aktuální stav žakových kompetencí (znalostí, dovedností, návyků, postojů) a následně zvážit specifické potřeby žáka a naplánovat možnosti, které pomohou překonat jeho/její bariéry ve vzdělávání. Zjištěné informace poslouží jako podklad pro vypracování PLPP. Součástí pedagogické diagnostiky je nezbytná jazyková diagnostika, od které se odvíjí nastavení individuální podpory ŽOMJ. <http://www.inkluzivniskola.cz/content/diagnostika-urovne-znalosti-ceskeho-jazyka>

2. **Plán pedagogické podpory žáka:**

- PLPP pro žáky cizince lze nazývat také individuálním vzdělávacím plánem nebo individuální podpůrným programem či vyrovnávacím plánem. Základní funkcí je stanovení vzdělávacích cílů a metod, které napomohou správně naplňovat individualizovanou výuku. PLPP by měli mít vypracováni všichni žáci, kteří mají problémy s češtinou jako vyučovacím jazykem. Východisko z obtížné situace nabízí vypracování IVP, ve kterém je přesně stanoveno, jak a za co je žák hodnocen. Rozdíl mezi VP (vyrovnávacím plánem – může sama škola nastavit bez vyšetření a doporučení PPP) a IVP (individuálním vzdělávacím plánem – je možné udělat pouze na základě doporučení PPP, případně jiného školského poradenského zařízení). Části IVP/VP je třeba věnovat velký důraz, jakožto zásadní pro podporu a začleňování žáků s OMJ. (tvorba, jazyková diagnostika, průběžné vyhodnocování, aj.) Je možné odkázat na IŠ: <http://www.inkluzivniskola.cz/organizace-integrace-cizincu/vyrovnavaci-plan> , případně odkaz na vzorový VP tamtéž: <http://www.inkluzivniskola.cz/cizinec-v-ceske-skole-aneb-organizace/priklad-vyrovnavaciho-planu>

3. **Hodnocení žáků cizinců:**

- Hodnocení vědomostí z ostatních předmětů – žák by měl mít možnost například při popisu obrázků, schémat apod. používat dvojjazyčný slovník.

Strategie podpory cizinců po nástupu do školy

Hodnocení žáků cizinců

- Hodnocení na základě referenčního rámce – podstatné je uvědomit si, že žák je vždy hodnocen ve vztahu k určitému měřítku, nazývanému také referenční rámec. Rámec stanoví, co by měl žák dle dosažené jazykové úrovně ovládat v písemném a mluveném projevu, ve čtení a v poslechu.
- Vyhláška č. 48/2005 Sb., stanovuje, že v případě „hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany České republiky a plní v České republice povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka. Při hodnocení těchto žáků ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura se na konci tří po sobě jdoucích pololetí po zahájení docházky do školy v České republice vždy považuje dosažená úroveň znalosti českého jazyka za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka a ke které je nutné přihlížet“. Určitě to neznamena, že škola nemá klasifikovat – to je řešení chybné. Naopak škola je ze ŠZ povinna žáka klasifikovat. (§ 52, odstavec 2 a 3 (ZŠ) a § 69, odstavec 5 a 6 (SŠ)) „Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí. Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník.

ZAŘAZENÍ DO ROČNÍKU:

1. Věk dítěte a jazyková bariéra:

- Z praxe se ukázalo, že i přes neznalost češtiny není dobré volit ročník neodpovídající věku žáka. Vyplatí se zařadit žáka maximálně o jeden ročník níže.

2. Děti bez předchozího vzdělání nebo děti, jejichž vzdělání bylo přerušeno:

- Jedná se o děti, které věkem patří do určitého ročníku, ale dokumentace ani znalosti či dovednosti tomu neodpovídají. Přesto by i tyto děti měly být zařazeny do věkem odpovídajícího ročníku, ale měla by jim být věnována zvýšená pozornost. Zejména potřeba nastavení podpůrných opatření, nastavení podpory pro vzdělávání a začlenění – což je IVP, AP, kurzy ČJ, aj.

Strategie podpory cizinců po nástupu do školy Hodnocení žáků cizinců

3. Zařazování do ročníku dětí ve věku od 14 do 15 let:

- Je nutné mít na zřeteli blíží se přechod na střední školu, na které je vyžadována alespoň minimální znalost českého jazyka. Proto je potřeba zaměřit se více na jazykovou přípravu a zohlednit tuto skutečnost také při volbě vhodného ročníku.

4. Příprava třídního kolektivu:

- Seznámit budoucí spolužáky s jeho/jejím příchodem. Prodiskutovat zemi původu, zvyklosti a odlišnosti, ale naopak také zdůraznit společné znaky, a především podporovat empatii. Odlišnosti není dobré příliš vyzdvihoval.
- Výběr patrona – zodpovídá za určitou podporu nového spolužáka. (V zahraničí mají pro tyto spolužáky označení „peers“ nebo „buddies“ a jejich úkolem je dělat žákům cizincům v počátečních týdnech po jejich přijetí určité společníky a průvodce jejich novým školním prostředím.). Výběr vhodného patrona by měl být velice důkladný, je lepší, aby podporujících spolužáků bylo více a každý zodpovídal za něco jiného. Je nutné předem konzultovat, zda dotyčný chce patrona vůbec dělat. Poté určit patrony – kdo a jak z dětí se chce a může zapojit do podpory – výroba s ŽOMJ vícejazyčných slovníčků a případně další nápady dětí, jak pomoci ŽOMJ vzájemně – volný čas a jeho společné trávení (s cílem přirozené jazykové podpory a pomoci s domácí přípravou, vypracování úkolů ŽOMJ), aj.
- Prodiskutovat se třídou, co by mohlo být pro nově příchozího obtížné a promluvit o možnostech a strategii podpory, která by měla zahrnovat následující: důležitost podpory všech dětí vůči nově příchozímu, mluvit na dítě zřetelnou, a především spisovnou češtinou, ukázat vždy, jak dělat zadaný úkol, a mluvit s ním o zadáních a ověřovat porozumění úkolu.

PRVNÍ DEN VE ŠKOLE:

1. Přivítat a seznámit:

- Provádí zodpovědná osoba (třídní učitel, koordinátor, popřípadě někdo z vedení).

2. Seznámit se školou:

- Patron, koordinátor, učitel.
- Provést školou, zdůraznit, kde najde záchody, vchody, východy, jídelnu, sborovnu a další důležitá místa

Strategie podpory cizinců po nástupu do školy

Hodnocení žáků cizinců

- Seznámit s celkovým chodem školy. Např. harmonogram, přestávky, obědy, družina, přezouvání se, jak je to s učebnicemi – nosím si je domu, jsou moje, půjčené..., stěhování se z třídy na konkrétní předměty, družina a stravování ve školní jídelně. Zde může velmi dobře sloužit výroba obrázkových slovníčků, příp. použít různé piktogramy (když mají ŽOMJ jazykovou bariéru).

3. Vybavit:

- Vybavte žáka obrázky, které znázorní základní potřeby (i školní) a problematické situace. Obrázky usnadní počáteční komunikaci žáka s ostatními, pomůžou mu vyjádřit, co potřebuje. Jako příklad můžeme uvést žízeň, hlad, potřebu jít na toaletu, tužku, papír, jestli je v pořádku atd.

4. Usadit:

- Kam žáka cizince posadit – v každém případě by měli noví žáci být v blízkosti učitele a měl by vedle nich sedět někdo spolehlivý a šikovný, nějaký dobrý vzor češtiny. Rozhodně není dobré posadit je například vedle žáků se SPÚ nebo do zadních lavic! Je vhodné, aby vedle nich seděl jejich patron nebo aby patron seděl v jejich blízkosti.

Viz: <https://cizinci.npi.cz/schema-pripravy-prichod-noveho-zaka-cizince-skoly/>

Základní pravidla pro vzdělávání cizinců v naší škole

- Vypisovat přesné a konkrétní cíle
- Napsat, jak a čím těchto cílů dosáhnou
- Stanovit, do kdy chci splnit cíle
- Stanovit nároky na žáka a jakým způsobem bude zapojován do výuky
- Vypíšu, jak budu zjednodušovat zadání
- Seznámit žáka, jak budu hodnotit výsledky a pokroky

Další tipy:

- Pro žáka s OMJ učivo zredukovat, diferencovat, zjednodušovat
- Jasně formulovat cíl hodiny a časový plán

Strategie podpory cizinců po nástupu do školy Hodnocení žáků cizinců

- Žák by měl v každé hodině dostávat nějakou zjednodušenou, samostatnou práci
- Učitel se snaží pracovat s klíčovými slovy
- Nedávat mnoho úkolů a lépe jednoduché (také záleží na úrovni dovedností a snaživosti žáka)
- Tyto úkoly potom zakládat do portfolia
- Na druhém stupni lze využívat učebnic pro první stupeň
- Pracovat na rozvoji komunikační češtiny
- Nemít velké nároky – žák se bude učit až 7 let, než se bude schopen začít učit naši gramatiku
- Vždy udávat příklady, jak bychom si představovaly mít vypracované úkoly
- Nebát se dávat domácí úkoly i při nemoci
- Nikdy nedovolíme, aby se žák ve vyučování nudil, aby neměl žádnou práci – vždy žáka zaměstnáváme
- Volíme v hodinách samostatnou, nemluvicí aktivitu
- Využíváme PC a jiné techniky k zabavení žáka ve vyučování. Může pracovat samostatně na tvorbě slovníku nebo procvičovat na online cvičeních, klidně může překreslovat obrázky i s popisy apod.
- Vše konzultovat s kolegy, kteří ve třídě učí, aby žák nebyl přehlcen
- V každém případě by mělo docházet ke zpětné vazbě po každé práci
- Stanovit si cíle: co chci učit, kolik chci naučit, jak proběhne hodnocení a kdy
- Vždy ověřujeme porozumění – kývání hlavou nestačí!

Strategie podpory cizinců po nástupu do školy Hodnocení žáků cizinců

Pro získání základních informací a inspirací pro začleňování žáků s OMJ: <https://cizinci.npi.cz/>

Další zdroje:

Průvodce začleňováním žáků s odlišným mateřským jazykem pro základní školy. Michala Bernkopfová, Barbora Nosálová, Kristýna Titěrová, Tereza Vágnerová, Jana Vávrová, META, o.p.s. – Společnost pro příležitosti mladých migrantů, ISBN 978-80-88171-24-9

www.inkluzivniskola.cz

<https://msmt.gov.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/nova-podpora-zaku-cizincu-po-nastupu-do-zakladni-skoly>

<https://msmt.gov.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/vzdelavani-zaku-cizincu>

[https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2020/08/Informace ke vzdelavani deti a zaku%20%93cizincu a oso bktere pobývaly dlouhodobě v zahraničí.pdf](https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2020/08/Informace_ke_vzdelavani_deti_a_zaku%E2%80%93cizincu_a_oso_bktere_pobyvaly_dlouhodobe_v_zahranici.pdf)

<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/cs/national-education-systems/czechia/podpurna-opatreni-pro-zaky-predskolniho-skolniho-vzdelavani>

<https://archiv-nuv.npi.cz/t/omj-otazky.html>

<https://www.migrace.com/cs/poradna/informace-pro-cizince/pi-uznani-kvalifikace/povinna-skolni-dochazka>

<https://meta-ops.eu/>

<https://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/14329/METODICKA-DOPORUCENI-K-ZACLENOVANI-ZAKU-CIZINCUCU-DO-VYUKY-V-CESKYCH-ZAKLADNICH-SKOLACH.html>

https://masarykovazs.cz/wp-content/uploads/2019/11/Metodick%C3%A1-p%C5%99%C3%ADru%C4%8Dka_adaptacni_koordinator.pdf

<https://www.ppp-ostava.cz/wp-content/uploads/2020/05/Cizinec.pdf>

Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16

Strategie podpory cizinců po nástupu do školy Hodnocení žáků cizinců

Kontakty:

NPI ČR Olomouc, Wellnerova 25, Wellnerova 256/25, 779 00 Olomouc 9

Mgr. Irena Balaban Cakirpaloglu, Ph.D. – tel. 778 880 449, e-mail: irena.cakirpaloglu@npi.cz

Jazyková příprava:

Kurz českého jazyka na ZŠ Přerov, Trávník 27, Trávník 165/27, 750 02 Přerov I-Město – určená škola

V Přerově, 2. září 2024

Vypracovala: Mgr. Bc. Ilona Bočinská (výchovná poradkyně)

Dokument projednán na pedagogické radě 6. září 2024